

FANTÁZIA

20
08

ANTOLÓGIA FANTASTICKÝCH POVIEDOK

fantázia

Fantázia 2008

Antológia fantastických poviedok

*Finálové a ďalšie vybrané poviedky z literárnej súťaže
Cena Fantázie 2008*

Partneri: www.knihy.sme.sk a Incheba, a.s.

Fantázia 2008
Antológia fantastických poviedok

Zostavil: Ivan Pullman

Copyright © Fantázia

Publisher © Mgr. Ivan Alakša – FANTÁZIA, 2008

Cover design © Aleš Marencík, www.webtin.sk, www.marencik.net

Všetky práva vyhradené

ISBN 978-80-969236-3-2

IVAN ALAKŠA

Známe mená a víťazné ingrediencie

Som každý rok prvou osobou, ktorá sleduje prichádzajúce poviedky do Ceny Fantázie a od začiatku poznám ich autorov. Nerozhodujem v prvom kole súťaže a porotcov nijako neovplyvňujem. Dokonca prichádzajúce texty ani nečítam, takže viacmenej poznám súťaž z rovnakého pohľadu, ako čitateľ tohto zborníka. Je však predsa ešte niečo, čo ma spája s porotou a dokonca čosi, čo poznám navyše. Pracujem totiž s prichádzajúcimi obálkami a chystám anonymné kópie pre porotcov a už pri tejto práci je zvyčajne poznať, v ktorej časti štartovného poľa sa poviedka asi ocitne.

Niekedy stačí detské písmo na obálke, či vo vnútri malej obálky s kontaktami – bez toho, aby som automaticky znižoval úroveň textov mladších autorov, no nie každý je Paolini. Napriek tomu skladám klobúk za snahu, ja som svoj prvý text mimo školských slohových prác napísal až na gymnáziu.

Druhý pohľad padne na úpravu textu vytlačených kópií, ktorá tiež napovie všeličo. Autor, ktorý v anonymnej súťaži na poviedke uvedie svoje meno, tiež asi v záverečnom poradí veľa vody nenamúti. Vtedy prichádzajú na rad nekompromisné nožnice, alebo čierna fixka...

Deväťbodová veľkosť fontov, jednotkové riadkovanie, či tlač na obe strany papiera síce ušetria nejakú halúžku na amazonskom strome, ale nevážia si autorovho prvého „dôležitého“ čitateľa – porotcu. Treba chápať, že ten postupne berie do rúk a vystavuje svojimi očami kopy textov (tentoraz to bolo rekordných

71 príspevkov) a husto popísaný papier, v ktorom stráca riadky a písmená sa mu zlievajú, mu na pohode pri čítaní nepridá. A porotca je ten, kto posúva text do finále.

O pohodu porotcov sa až priveľmi starajú zasa autori, ktorí posielajú poviedky viazané v rôznych typoch viazačov. To, čo skvelo vyzerá pri prezentácii v škole, či pred manažérmi v oblekoch, robí iba zbytočné problémy pri kompletizovaní všetkých textov. Listy poviedok sú teda už pri prijatí zbavované všetkých podobných zbytočností ako sa len dá. Obyčajný kancelársky spínací strojček úplne postačuje...

V tomto ročníku boli porotou prvýkrát zo súťaže vyradené texty nespĺňajúce kritériá zadané v propozíciách. Raz darmo, fantastickou poviedkou nemôže byť akýkoľvek uletený text. Niečo nebolo fantastikou a niečo zase vôbec poviedkou.

Rekordný bol tento ročník nielen počtom prijatých textov. Prvýkrát boli finálové poviedky uverejnené na nefantastickom portáli Knihy.sme.sk a to sa odrazilo aj v ich čítanosti, pričom návštevnosť poviedok vysoko predčila klikanosť ostatných článkov. A počet hlasujúcich čitateľov sa priblížil k štyrom stovkám. Finalisti „operujúci“ na internete si dokázali úplne legitímne urobiť aj svoju vlastnú kampaň. Už od prvých ročníkov súťaže, keď sa po zverejnení mien finalistov ani nečakalo, že by v hlasovaní čitateľov mohol vyhrať ktosi iný, ako známe mená Červenák, či Pavelková sme sa zamýšľali nad tým, či je známy autor zvýhodnený, či je poctivé víťazstvo autora, ktorý si urobí „kampaň“ v rodine, medzi kamarátmi, či na internete. Pravda je taká, že je to vec autora. Druhé kolo je o presvedčení čo najviac čitateľov, že práve jeho poviedka je najlepšia. Čím viac ľudí o nej vie, tým viac má potenciálnych hlasov. Je to kruté? Ťažko povedať. Zaujímavé z tohto ročníka je však to, že finalista s najväčšou kampaňou na stránke blog.sme.sk a s ďaleko najväčšou čítanosťou poviedky si Cenu Fantázie aj napriek tomu nevybojoval. Dovolím si tvrdiť, že vyhralo to, čo vyhráva aj na dnešných

televíznych obrazovkách – (akčný) príbeh a (uveriteľné) city. To sú tie správne ingrediencie dobrej poviedky, ktorá chce zaujať nás, obyčajných čitateľov.

Snáď budú správne namiešané v kotlíku z tohtoročnej súťaže, v zborníku, ktorý držíte v rukách. Sú v ňom finálové poviedky, k tomu ďalších päť vybraných editorom Ivanom Pullmanom a ako bonus tentoraz aj jedenásta poviedka ocenená Cenou Bibliotéky, venovanou partnerom súťaže, spoločnosťou Incheba, a.s. K tomu na dochutenie esej Miloša Ferka. A aby ste mali možnosť zoznámiť sa aj s ďalšími textami zo súťaže, pripravili sme pre vás lahôdku na stránke www.fantazia.sk – e-zborničky s poviedkami vybranými tohtoročnou porotou, ktorá pracovala v zložení: Zuzana Kamenská, Aneta Čižmáriková, Jozef Girovský, Róbert Dyda a Ivan Pullman. Ak teda chcete čítať ďalších 25 poviedok, ktoré ešte zaujali porotu, čítajte www.fantazia.sk.

Výsledky Ceny Fantázie 2008:

1. miesto: *Lívia Hlavačková: Črepiny*
/Cena Fantázie a 3.000,- Sk/

2. miesto: *Zuzana Gajdošová: Dar*
/2.000,- Sk/

3. miesto: *Jozef Karika: Dedičstvo zeme*
/1.000,- Sk/

4. miesto: *Michal Spáda: Rozum, cit, niekoľko kúziel, husle & Viola*

5. miesto: *Martin Vlachynský: Piesočný vlak*

Cena Bibliotéky: Diana Majerová: Čas neľahkých rozhodnutí

/Cena Bibliotéky a 3.000,- Sk/

Výsledky boli vyhlásené na 16. medzinárodnom knižnom veľtrhu Bibliotéka dňa 8. 11. 2008 v Bratislave.

Ivan Alakša: Známe mená a víťazné ingrediencie

CENA FANTÁZIE 2008 – VÝSLEDKY 1. KOLA

Číslo	Názov	Autor	Hodnotenie poroty							SUM	Umiestnenie po 1. kole
			Jozef Grovský	Aneta Čičmáriková	Róbert Dyda	Zuzana Kamenáková	Ivan Pulman				
01	Nočné vysielanie	Marek Hudec	1	0	2	0	3	6	59.		
02	Vražda?	Miroslav Búran	0	0	5	0	0	5	60.		
03	Cukrárka	Miroslav Búran	0	0	3	0	0	3	63.		
04	Prelud	Miroslava Garajová	2	2	3	0	4	11	47.		
05	Izolovaná	Damian McBlack	1	4	4	0	5	14	39.		
06	Tvoje úžasné svetlo	Damian McBlack	2	0	5	0	4	11	47.		
07	Sadn	Vladimír Skala	3	8	4	0	5	20	23.		
08	D.A.N.	Michal Baláž	3	6	7	0	5	21	21.		
09	Dedičstvo zeme	Jozef Karika	5	10	5	4	6	30	5.		
10	Biele diery	Jozef Karika	7	10	5	0	5	27	8.		
11	Fraktália	Branislav Majerník	2	4	0	0	3	9	52.		
12	Trilium	Branislav Majerník	2	2	2	0	3	9	52.		
13	Elfovia nekradnú	Ondrej Trepáč	4	4	4	0	5	17	29.		
14	Papagáj	Dana Hlavatá	4	5	4	0	6	19	25.		
15	Posledné dni pred...	Viktória Laurent Škrabalová	2	7	5	0	4	18	27.		
16	Letná búrka	Alica Kováčová	1	0	7	0	7	15	36.		
17	Črepiny	Livia Hlavačková	8	9	8	0	8	33	2.		
18	Tulák Tarot	Dávid Hamran	0	2	4	0	2	8	55.		
19	Cesty liečiteľa	Ladislav Macko	0	0	5	0	0	5	60.		
20	Elma	Laco Remeň	0	1	4	0	3	8	55.		
21	Dar	Zuzana Gajdošová	8	5	7	6	7	33	2.		
22	Dve strany sa stali jednou	Peter Marčanik	3	0	5	0	4	12	46.		
23	Divadlo	Martin Kochlica	4	8	6	0	4	22	20.		
24	Lenúria	Nil O' Neli	4	6	6	3	5	24	13.		
25	Thissio	Juraj Draxler	4	7	5	0	7	23	15.		
26	Koniec štvrte	Miloš Ferko	9	7	5	0	6	27	8.		
27	Zdanlivý pocit noci	Lukáš Kušnier	2	7	2	0	0	11	47.		
28	Pätnásť hodín	Ján Melich	4	5	6	5	3	23	15.		
29	Poklad slepeho oka	Michal B. Kronich	4	1	5	0	3	13	41.		
30	Na démonov démon	Marian Kubicko	4	9	5	0	5	23	15.		
31	Osina v zadku	Milan Paulik	4	3	8	5	3	23	15.		
32	Piesočný vlak	Martin Vlachynský	7	9	8	0	7	31	4.		
33	Búrka v chráme	Ján Švihra	4	2	5	0	4	15	36.		
34	Služobná cesta	Martin Perner	5	0	0	0	4	9	52.		
35	Moja fantázia či šiesty zmysel	Romana Hloboňová	/	/	/	/	/	/	/		
36	Lietanie	Zuzana Zajacová	/	/	/	/	/	/	/		
37	Úlet	Viktória Chromiková	/	/	/	/	/	/	/		
38	Timesmea	Natália Tokárová	3	0	6	0	4	13	41.		
39	Smäd	Hana Gelenekyová	/	/	/	/	/	/	/		
40	Kohút už nezaspieva	Luboš Bebcák	4	3	6	0	4	17	29.		
41	Morhen	Henrich N. Hujbert	4	4	5	7	6	26	12.		
42	Terezka a starí rodičia	Martina Štofková	/	/	/	/	/	/	/		
43	Hrdinstvo s obmedzeným ručením	Brynn Absolon	9	7	6	0	7	29	6.		
44	Temné Zlo číha v ruinách	Marta Mesárošová	4	5	2	0	2	13	41.		
45	Ako som zachránil ľudstvo	Jozef Hvišč ml.	2	8	6	5	6	27	8.		
46	Obef panny	Lucia Kapsová - Javúrek	2	2	4	0	5	13	41.		
47	Posledný buráčajúci akord	Dávid Muráň	1	4	5	0	6	16	32.		
48	Dúha	Enik Milec	2	3	4	0	4	13	41.		
49	Oblasť	Milan Hrabovský	1	3	8	0	4	16	32.		
50	Fúrik	Emília Moičániová	/	/	/	/	/	/	/		
51	Stretnutie	Anna Dubská	/	/	/	/	/	/	/		
52	Krátke hľadanie	Rastislav Konkuš	0	0	5	0	0	5	60.		
53	Hmlovidec	Michal Pják	1	0	3	0	4	8	55.		
54	SÓTA	Beáta Takáčová	4	1	6	0	4	15	36.		
55	Listy Davidovi Koreshovi	Kvetoslava Fajčíková - Hovoničová	2	1	4	0	1	8	55.		
56	Teerova dcéra	Beáta Takáčová	4	1	6	0	5	16	32.		
57	Cesta do pekla	Maroš Horváth	3	5	7	0	4	19	25.		
58	Nadaný	Andrej Jáchim	4	4	6	3	6	23	15.		
59	Zakliata	Daniela Linhartová	3	2	6	0	0	11	47.		
60	Čas nefahkých rozhodnutí	Diana Majerová	2	8	8	5	5	28	7.		
61	Spasiteľ	Katarína Schmidtová	/	/	/	/	/	/	/		
62	Staneš zos popola ako starého Phoenixa sim	Peter Meluš	7	10	3	0	7	27	8.		
63	Ako sa Jano vybral do sveta	Eva Cigániková	4	6	7	0	3	20	23.		
64	O žabke cárovej a iné mýty	Eva Cigániková	4	5	3	0	4	16	32.		
65	Zlá krv	Pavol Deglovíč	3	3	4	0	4	14	39.		
66	Nositelia vzoriek	Pavol Deglovíč	4	6	4	0	4	18	27.		
67	Koľská lesa	Adam Valenčík	6	5	7	0	6	24	13.		
68	Tentoraz sa snažím	Tomáš Dušička	5	2	5	0	5	17	29.		
69	Rozum, cit, niekoľko kúziel, husle & viola	Michal Spáda	10	10	6	9	10	45	1.		
70	Reflexy podvedomia	Bohuslava Vargová	5	5	5	0	6	21	21.		
71	Staré zvyky	Imrich Rešeta, ml.	4	2	5	0	0	11	47.		

Neobdobované poviedky nespĺnili podľa názoru najmenej troch porotcov kritériá súťaže a boli zo súťaže vyradené.

JOZEF HVIŠČ ml.

Ako som zachránil ľudstvo

Autor o sebe:

„Volám sa Lester Burnham. To je moja štvrt'. To je moja ulica. To je môj život. Mám 42 rokov. Za necelý rok budem mŕtvy. Samozrejme, ešte to neviem. Keď sa to tak vezme, mŕtvy už som.“ – Takto sa začína vnútorný monológ hlavného hrdinu vo filme Sama Mendesa Americká krása. Takisto mám 42 rokov a tiež som bol mŕtvy – no nie hneď od narodenia.

Dom mojich rodičov bol plný kníh. Mal som dve možnosti – nevšímať si ich, alebo sa pokúsiť všetky prečítať. Vybral som si druhú možnosť. Moje vedomie vtedy ešte žilo. Žilo ešte aj po prijímacích pohovoroch na Vysokú školu výtvarných umení, ktoré sa skončili neúspechom.

Nastúpil som na dvojročnú vojenskú službu a po nej prišla agónia. Nepomohlo ani oživovanie. Vyskúšal som viacero zamestnaní. Po revolúcií som začal podnikáť – darilo sa mi striedavo. Vedel som, že kdesi vo mne stále tlie uhlík života. Snažil som sa ho viackrát rozduchať. Neúspešne. Kládol som si otázku: budem mŕtvy do konca života? Občas, keď pracujem dlhšie – je noc a iba v dialke počujem hukot áut – zavriem oči. Po chvíli sa mi vidí, že hukot zosilnel. Zakryjem si rukami uši, a v tom okamihu, keď mi pracuje iba myseľ a telo pomaly stráca orientáciu v priestore, mám pocit, ako by som sa preniesol do tmavého vesmíru. Okolo mňa sú hviezdy pripomínajúce farebný závoj z tej najjemnejšej látky, vznášajúcej sa v priestore. Konečne vidím veci jasne. Stačilo len zavrieť oči.

(Jozef Hvišč ml.)

My o poviedke:

História, súčasnosť, budúcnosť. Svet ovládalo, ovláda a bude ovládať zlato. História nám priniesla alchymistov, súčasnosť chemikov. Ale bez vynálezcov budúcnosti niet. No vynálezca vidí len dobro svojho produktu, nebojí sa zneužitia. Je vôbec možné zabrániť tomu, aby sa nové vynálezy nezneužili na ciele mocenské? Je toho schopný obyčajný človek, alebo je schopný len kvôli svojmu zisku? Toto sú všetko otázky, ktoré nasledujúci text s vtipom rieši a istým spôsobom dorieši.

(Ivan Pullman)

Blížilo sa poludnie, keď do môjho obchodu so starožitnosťami vošiel starší zhrbený muž s neudržiavanou šedivou bradou a strapatou hrivou, v strede ktorej sa mu leskla plešina. Dlhý obnosený plášť mu až po kolena zakrýval staré pokrčené nohavice. Trčali mu spod nich vychodené poltopánky, ktoré už dávno stratili svoj pôvodný tvar a lesk. V rukách stískal lacný kufrík.

Čistil som masívny mosadzný svietnik, no jedným okom som pozoroval prichádzajúce individuum.

Ak je to lupič, budem musieť tento starožitný svietnik použiť ako zbraň, pomyslel som si. V obchode som bol sám, lebo moji dvaja pomocníci, ktorých som tu zamestnával, odišli asi pred pol hodinou na obed. Prestávka – ideálny čas na prepad. Škoda, že nemám pri sebe pištoľ – odpočívala v škatuli na spodku šatníka. Prečo som tú poondiatu pištoľ prestal nosiť so sebou, zanedával som si v duchu. Teraz by ma už príjemne chladila v dlani, ruku by som mal schovanú pod pultom a pri najmenšom náznaku útoku by som tomuto tulákovi strelil do kolena.

Starec sa pomaly približoval, zdalo sa mi, že sa usmieva. Krčkovite som zvieral svietnik a pripravoval som sa na úder.

Všetko sa zbehlo akosi rýchle, a už stál pri mne, oddeľoval nás iba pult. Zacítil som, že razí potom, a ešte niečím, čo mi pripomínalo starecký pach.

Ústa sa mu rozťahli do udiveného úsmevu a prihovoril sa mi tichým, takmer prosebným tónom.

„Nevieš, kto som? Nepoznáš ma?“

„Nie,“ odvetil som. A ani nechcem, pomyslel som si.

„Naozaj ma nepoznáš?“ naliehavo opakoval otázku.

Geniálny trik na vymámenie peňazí. Tulák ti vpadne do obchodu, bude ťa presviedčať, že sa poznáte a keď mu rýchle nevyhovieš, narobí ti nepríjemnosti.

„Dobre, dám vám stovku,“ zamrmlal som, vyberajúc peňaženku, „no musíte hneď odísť, lebo zatváram.“

Vybral som zo zásuvky stola peňaženku akože idem mu podarovať bankovku zodpovedajúcej hodnoty.

„Som Artur. Nepoznávaš ma? Až tak som sa zmenil?“ Skúšal to znovu. Prestal som sa venovať peňaženke a pozorne som sa mu zahľadel do tváre.

„Zo základnej školy,“ dodal akoby urazene. „Odmysli si moju bradu a dvadsať kilogramov hmotnosti...“

Vtedy som ho spoznal.

„Artur Makovski!“ vyhrkol som. „Naozaj si sa veľmi zmenil. Prepáč mi, že som ťa hneď nespoznal.“ Podal som mu ruku na znak dávneho priateľstva. Artur mi ju stisol nervóznym pohybom a opäť sa mu objavil na ústach ten záhadný úsmev.

„Naozaj vyzerám až tak zle, že si ma pletieš so žobrákom?“ V hlase mu zaznel vyčítavý tón.

„Prepáč,“ ešte raz som sa ospravedlnil, „ale mal by si naozaj urobiť niečo so svojím zovňajškom.“ Nasadil som si masku dobrosrdečného priateľa.

Ešte stále som postával v bezpečnej vzdialenosti – za pultom. Pomaly sa ma zmocňovalo znechutenie a nervozita. Pochopil som, že nemá význam tváriť sa rezervovane, ale ani prejavy priateľstva mi neboli po vôli. Najradšej by som ho hneď a zaraz vystrčil von na ulicu. Čo s nim? Dávno sme prestali byť priatelia, a to, že sme kedysi spolu chodili do základnej školy, nemalo pre mňa nijaký význam. Skrachovanec! Necítil som k nemu nič, čo by ma k niečomu zaväzovalo. Tak čo?

„Máš pravdu,“ prikývol Artur, „no nemám čas. Stále pracujem. Ale čoskoro sa to zmení,“ zdôraznil, „preto som prišiel za tebou. Nemám priateľov, ani rodinu, a keď som zistil, kde pracuješ a čo robíš, pochopil som, že si moja jediná nádej...“

Tak predsa – chce peniaze, pomyslel som si. Teraz mi začne rozprávať, ako sa mal dobre, no zrazu sa mu prestalo dariť, ale že je to iba dočasný stav, ktorý ľahko prekoná, keď mu požičiam...

„Ešte pred rokom, keď som pracoval v istom výskumnom ústave,“ pokračoval Artur, „snažil som presadiť do výroby vlastný projekt. Dopadlo to tak, že sa mi všetci vysmiali. Neverili mi. Považovali ma za bláznivého fantastu. Trpel som, ale nevzdal som sa. Dobre som vedel, čo robím a čo dosiahnem. Bol som už blízko cieľa, a keďže mi všetci hádzali polená pod nohy, radšej som odtiaľ odišiel.“ Mrkol na mňa tajomným úsmevom. „Aby som to mohol dokončiť.“

„Čo?“ Predstieral som záujem.

„No, ten projekt.“

Spomenul som si, že Artur bol už na škole akýsi čudný, utiahnutý, stránil sa hlučnej spoločnosti. Učil sa výborne, ale všetky jeho vedomosti ako by vychádzali nazmar. Nemal priateľov, nikto ho nebral vážne. Môj vzťah k nemu? Bolo mi ho ľúto. Ani ja som ho však nebral vážne. Aj teraz som jeho zmienku o akomsi projekte považoval za obvyklý výplod jeho fantázie. Želal som si, aby toto nepríjemné stretnutie už bolo za mnou.

Dám mu nejaké peniaze a budem mať pokoj, pomyslel som si. Ale vzápätí sa vo mne ozval vypočítavý obchodník. Žobráci sú ako hladné psiská, blyslo mi hlavou. Dáš mu raz, a už sa ho nezbavíš.

„Bývam tu neďaleko,“ pokračoval Artur fufňavým hlasom. „Často chodím okolo tvojho obchodu. Vieš, nepoznám nikoho iného, komu by som mohol dôverovať...“ Zháčil sa ako by hľadal správne slová, no napokon to povedal celkom jasne a jednoznačne: „Potrebujem zlato!“

„Ale čo?“ Nasadil som ironický, posmešný tón, lebo už ma to začalo otravovať. „Chceš si kúpiť niektorý z týchto zlatých prsteňov? Alebo náhrdelníkov?“

„Nie, nechcem si nič kúpiť, iba požičať,“ povedal a pozrel sa mi do očí. „Iba na chvíľu.“

„Šperky nepožičiavam!“ odsekol som.

Cítil som, ako vo mne rastie zlosť. Artur sa asi zbláznil. Začínal mi poriadne liezť na nervy. Nechcel peniaze, ale zlato a k tomu iba zapožičať. Hlúpy nápad! Pozrel som sa na hodinky. Ešte dvadsať minút a vrátia sa pomocníci z obeda. Možno potom sa Artur trochu spamätá a odíde.

„Pekné hodinky,“ povedal akoby mimochodom. „Drahé?“

„Ani nie,“ odvrkol som ľahostajným tónom, lebo som chcel odvrátiť jeho pozornosť od mojich hodiniek.

„Skutočne?“ prekvapene zodvihol obočie. „Myslel som, že sú zo zlata.“

„Nie sú zo zlata,“ odvetil som namrzene.

Rozhodol som sa urýchlene skončiť tento nezmyselný rozhovor.

„Žiadne zlato, prstene, zlaté hodinky a ani iné šperky nepožičiavam!“ Slová som formuloval pomaly a dôrazne, aby pochopil, že sa už nemienim ďalej o týchto veciach baviť.

„Vysvetlím ti, o čo mi ide,“ povedal Artur a postavil na pult kovový kufrík. Po celý čas ho stískal obidvoma rukami, teraz ho otvoril a pootočil ku mne, aby som videl dovnútra. Kufrík bol prázdny.

„Nič v ňom nie je,“ odvrkol som s náznakom irónie. „Neviem, o čo ti ide.“ V hlave mi zaznel signál najvyššej ostrážitosti. „Niečo by v ňom malo byť? Nič nevidím.“

Napätú atmosféru rozhovoru som sa snažil odľahčiť familiárnym tónom: „Asi si to zabudol doma.“

„Nič som nezabudol,“ zaškeril sa Artur. „Dobre sa pozeraj!“

Na pulte ležalo lacné guľôčkové pero. Artur ho vložil do kufríka, ktorého vnútro bolo rozdelené prepážkou na dve rovnaké polovice.

„Toto je projekt, o ktorom som ti povedal,“ poznamenal a zatvoril kufrík.

Pootočil malým spínačom, umiestneným na bočnej strane. „Je to môj vynález, nazval som ho dublon. Zo všetkého,

čo sem vložíš sa vytvorí kópia, ktorá je rovnaká ako originál. Počuješ? Rovnocenná s originálom. Vlastne, mal by som ju nazvať druhým originálom, lebo je absolútne zhodná – materiálom, kvalitou, tvarom, no... všetkým. Slovom – i-den-tic-ká. Chápeš, čo to znamená?“

Zo žobráka sa vyklul bláznivý vynálezca, pomyslel som si. Hlúpejšiu vec som ešte nepočul.

„Nedá sa z ničoho vytvoriť niečo hmotné,“ zapochyboval som. „Ak by si to dokázal, dostal by si Nobelovu cenu.“ Nepripisoval som jeho rečiam nijaký význam a náročky som spochybňoval.

V kufríku medzitým čosi bzučalo a keď ho znovu otvoril, na dne boli dve rovnaké perá, každé v jednej polovici kufrikového priestoru.

„Pôsobivé! Vidím, že si sa vyučil za kúzelníka,“ povedal som. „Tento trik poznám. Je podobný triku so skrinkou s dvojitým dnom.“

„Žiadny trik,“ pokrútil hlavou Artur. „Tento predmet,“ vzal do ruky pero ležiace v pravej polovici kufríka, „ešte pred chvíľou neexistoval... Neveríš?“

Bol som presvedčený, že je to jeden z trikov, s akými nás častujú tuctoví kúzelníci. No kdesi v hĺbke podvedomia sa mi zbierala slabá vlnka pochybnosti. Vlastne, nebola to pochybnosť, ale zvedavosť a – očakávanie. Čo, keď naozaj..?

Uvedomil som si, že predsa nemohol vedieť, že na pulte bude ležať moje pero. A farba, značka, veľkosť?

„Takže – dokážeš z hocijakého predmetu vytvoriť identickú kópiu?“ opýtal som sa a aby som sa uistil, siahol som do peňaženky. „Skús rozmnožiť toto...“

Artur sa uškrnul. Pokus zopakoval a na dne kufríka ležali dve bankovky. Najskôr som sa prekvapil, že bankovky boli rovnako preložené a obidve mali natrhnutý pravý horný roh. To som si uvedomil ako prvé, no vzápätí som opäť za-

čal pochybovať a tak som sa zameral na to najpodstatnejšie. Zaujímali ma ich výrobné čísla. Keď som ich prečítal a zodvihol som zrak, Artur sa víťazoslávne usmieval.

„Ako si to, do pekla...“

Nevedel som, čo si mám o tom myslieť. Aj som pochyboval, aj som chcel, aby to bola pravda. Veľa otázok sa mi zrazu tíslo na jazyk. Ak ma chcel ohúriť, tak to sa mu podarilo.

„Už mi veríš?“ spýtal sa a roztrhal jednu bankovku. „Majú rovnaké čísla, ešte by nás zavreli.“

Odopol som si hodinky.

„Aj tie by si vedel rozmnožiť?“

Teraz ťa asi dostanem, pomyslel som si, lebo Artur určite nevedel, že v skutočnosti to boli hodinky z pravého zlata a na zadnej strane mali vyrazené výrobné číslo.

Vložil ich do duplikátora a – za okamih predom mnou ležali dvoje... Skúmavo som si prezrel všetky detaily. Nebolo pochyb – identické! Aj materiál! Aj výrobné číslo!

„Človeče, asi máš pravdu.“ Hlas sa mi triasol, hoci ešte stále sa ma držala triezva obchodnícka pochybovačnosť. „A načo ma vlastne potrebuješ?“ spýtal som sa, uvažujúc o ďalších výčinoch tohto čertovského kufríka.

„Výroba dublona ma stála skoro dvestotisíc. Musel som si požičať, lebo – ako vidíš – peniaze sa rozmnožovať nedajú. Zostávajú iba šperky, zlato, drahé predmety, tie však nemám a na to, aby som si ich kúpil, znovu potrebujem peniaze.“

Na chvíľu sa odmlčal a sledoval účinok svojich slov. „Ak chceme peniaze, veľa peňazí, potrebujeme zlato a drahé predmety. Veľa zlata, veľa drahých predmetov. Navrhujem teda, aby sme sa dali dokopy. Mám v pláne vyrobiť oveľa väčší dublon. Taký, do ktorého sa zmestí trebárs aj automobil. Ty do toho vložíš svoje drahocennosti a zisk si spravodlivo rozdelíme.“

Bolo to lákavé. Ale predsa... Niečo sa mi na jeho návrhu nepozdávalo.

„No moment,“ snažil som sa tváriť sebaisto, aby som ne-stratil predchádzajúcu prevahu, „požičiam ti zlato, ty ho rozmnožíš a potom ma už nebudeš potrebovať.“

„Nemusíš sa obávať,“ pokrútil hlavou Artur. „Keď budem mať dostatok prostriedkov, vyrobím duplikátor aj pre teba.“

„To znie zaujímavo,“ uvažoval som nahlas. „Vlastne, chcem povedať, nie som proti. Ale ako mi zaručíš...“ nedopovedal som, aby som ho neodradil od jeho ďalších zámerov. Už som nepochyboval. Dôkaz ležal tu predou mnou v podobe kufríka. Akože sa... Aha, dublon. „Dám ti zlato, aj iné predmety, ale prvý bude môj.“

„Čo?”

„No ten, dublon.“

„Dobre.“ Artur mi podal ruku. „Tento dublon si nechaj a môžeš si ním rozmnožiť – okrem peňazí – čo chceš a koľko chceš. Daj však pozor, aby si sa nepomýlil. Vkladaj predmety vždy iba do ľavej polovice.“

Chcel som sa opýtať, prečo iba do ľavej, v tej chvíli však vošli do predajne moji pomocníci a na otázku som zabudol. Artur zabuchol kufřík a posunul mi ho.

„Zajtra sa zastavím,“ povedal a vyšiel von.

Kufřík – dublon. Je naozaj môj? O ničom som už nepochyboval. Vzal som kufřík a odišiel som do kancelárie v zadnej časti obchodu. Konečne som mal čas o všetkom v pokoji popremýšľať. Prečo si ma Artur vybral? Jasné, lebo široko-ďaleko poznal iba mňa, spolužiaka zo základnej školy. A navyše, mám dostatok prostriedkov, ktoré mu umožnia pokračovať vo výrobe týchto čertovských dublonov. V duchu som si predstavoval, ako si budem rozmnožovať šperky, cenné predmety, ba aj – priamo – čisté zlato... Božemôj! Do tváre sa mi vliala horúca červeň. Čisté zlato! Pravdaže, budem ho predávať veľmi opatrne, aby som nevzbudil podozrenie. Budem ho ponúkať v menších množstvách na viacerých miestach a via-

cerým záujemcom, starožitníkom, obchodníkom s cennosťami a zlatníkom. Nepôjdem veľmi pod cenu, lebo aj to by bolo podozrivé.

Rozmnožil som si zopár drobností: mosadzný zapalovač, cigarety, kľúče od auta, guľôčkové perá, drobné mince, odolal som pokušeniu rozmnožiť doklady od auta a osobné doklady, lebo zatiaľ som ich nepotreboval. Rozmnožil som si mobilný telefón, lieky proti bolesti hlavy, starožitné manžetové gombíky a ešte raz svoje zlaté hodinky.

Uvažoval som, že dám predavačom na zvyšok dňa voľno, zavriem obchod a odídem domov, aby som sa do sýtosti potešil rozmnožovaním cenných predmetov. Potom mi svitlo: nesmiem predsa v žiadnom prípade meniť zaužívaný priebeh práce, aby som nevyvolal nejaké podozrenie... A tak som si – ako vždy – sadol k počítaču a vyhľadával som na internete starožitné predmety pre mojich stálych odberateľov, potom som si telefonicky dohodovil stretnutia s podnikateľmi v mojej brandži a začal som hľadať nové možné odbytistia zlata a zlatých predmetov.

Stále som však myslel na to, ako si zorganizujem predaj rozmnožovaného zlata. V mysli sa mi rozliehal podivný, dosiaľ neznámy pocit rozpakov, zmiešaných s niečím, čo by som mohol nazvať úžas. Úžas nad náhlym a neuveriteľným šťastím. Vôbec som sa nepozastavil nad právnou stránkou vecí, že vlastne toto rozmnožovanie zlata bude nelegálne. Bol som presvedčený, že o nelegálnosti alebo dokonca o protizákonnej činnosti sa tu nedá hovoriť. Nikomu predsa nič neukradnem a ani nespôsobím škodu. Vtedy som si uvedomil, že ten neznámy pocit rozpakov, zmiešaný s úžasom, je vlastne predzvesť obrovského bohatstva...

Stal som sa kráľom sveta. Do ruky mi vtisli zlaté žezlo a posadili ma do kresla z čistého zlata. Obzeral som sa okolo seba, všetko sa lesklo zlatom. Vyšiel som na ulicu a všade boli domy

zo zlata. Moje nohy kráčali po zlatej dlažbe a keď zafúkal vietor, zlaté listy na zlatých stromoch cinkali ako zvonkohra. Po cestách premávali autá zo zlata, na oblohe lietali zlaté vtáky, po parku behali zlaté psy. Aj tráva a kvety žiarili zlatom. Dotkol som sa vlasov a vtedy som zbadal, že to nie sú normálne vlasy.

Prebudil som sa celý spotený, bolela ma hlava. Oči mi padli na dublon a hľbu predmetov okolo neho. Trochu mi trvalo, kým som si spomenul, čo všetko ten nevinne vyzerajúci kufrik dokáže a aké to môže mať následky.

„Má v pláne urobiť oveľa väčší dublon,“ blysko mi hlavou.

Svitlo mi, že oveľa väčší duplikátor nebude na rozmnožovanie len veľkých vecí, ale aj na rozmnožovanie malých vecí v nekonečných množstvách. Zrazu som si uvedomil, že sa z toho môže vyklúť nebezpečná zbraň. Ak by Artur vyrobil duplikátor veľký ako garáž, môže začať rozmnožovať veci v obrovskom množstve – cigarety, alkohol, potraviny, kávu, drogy a vyvolá totálny chaos na trhu. A čo keby do rozmnožovača zatiahol cisternu s naftou alebo vagón plný uhlia. Pravdepodobne by ho čoskoro zlikvidoval vrah najatý ropnými spoločnosťami, ak by ho už nepredbehol zabijak vyslaný niektorou tabakovou alebo liehovarníckou spoločnosťou.

Potom mi napadlo čosi ešte desivejšie. Ak by sa dublon dostal do rúk nesprávnych osôb, teroristov, začnú si rozmnožovať zbrane. A to by bol koniec terajšej civilizácie!

Bola už hlboká noc, ale spánok mi neprichádzal. Nalial som si pohárik vodky a zapálil cigaretu. Keď som alkohol obrátil do seba, pocítil som miernu úľavu a teplo. Po ďalšom pohárikovi sa moje napäté svaly uvoľnili a dostal som chuť na ďalšiu cigaretu. V krabičke bola iba jedna. Znovu som si nalial a použil som dublon. Už sa mi nezdali všetky tie veci, o ktorých som premýšľal, také temné.

Ráno som bol ako oťapený. Hlavu mi išlo roztrhnúť od bolesti. Zjedol som rozmnožené lieky a osprchoval som sa.

Okolo desiatej vošiel do obchodu Artur. Spolu sme sa radi-
li, ako si budeme organizovať rozmnožovanie zlata a šperkov.
Artur sa spokojne sa usmieval. Opýtal som sa ho, aký veľký
dublón chce postaviť a čo v ňom chce rozmnožovať.

„Veľmi veľký.“ Roztiahol ruky ako malý chlapec. „A všet-
ko,“ dodal.

„Nemôže sa tým narušiť hospodárska rovnováha?“ opýtal
som sa opatrne a čakal som ako zareaguje. Skúšal som ho.
Každý normálny človek vie, že svetové hospodárstvo funguje
na princípe spotreby.

„Nenaruší, lebo každý bude mať všetko a všetci sa budú
mať radi. Nebudú bohatí, ani chudobní. Politika, súperenie,
vojny, stratia zmysel, na svete bude večný mier, blaho a spo-
kojnosť. Už to mám premyslené. Vyrovnáme rozdiely medzi
kontinentmi, medzi náboženstvami, medzi rasami, medzi
štátmi. Obyvatelia tretieho sveta si vďaka dublónu budú môcť
rozmnožovať pitnú vodu, potraviny, lieky...“

Artur sa rozhovoril ako na rečnickej tribúne, dvíhal ruky
akoby ukazoval, kade vykročiť do vysnívanej budúcnosti.
Začal som pochybovať o jeho zdravom rozume.

„Úžasné,“ rozplýval som sa a opatrne som ho strkal k vcho-
dovým dverám.

„Už nikto nebude musieť pracovať v neľudských podmien-
kach za minimálnu mzdu. Ľudia si budú rovní a budú mať
všetko, čo budú potrebovať.“ zvolal a vybehol na ulicu.

Ešte celý nasledujúci mesiac som premysleným spôsobom
obchodoval so zlatom a zlatými predmetmi a peniaze som
vkladal na Arturov bankový účet. Nakupoval za ne súčiastky
na výrobu duplikátora. Teraz som už vedel, že čoskoro príde
tá chvíľa, keď veľký dublón bude na svete. Pravdu povediac,
bál som tej chvíle.

Jedného dňa mi Artur zatelefonoval: „Dublón je hotový,“
zakričal do slúchadla.

Prístroj mi pripomínal veľkú dvojdverovú chladničku. „Ľavá časť je materská,“ vysvetľoval mi s blahosklonným úsmevom. „Predmety sa rozmnožia sklopením páky, do pravej časti tohto zariadenia.“

Opäť sa rozrečnil o rovnosti, slobode a večnom mieri. Schmatol som najbližšie náradie, ktoré som mal po ruke a niekoľkými údermi som ho rýchle umlčal. Do pravej strany dublona sa pohodlne zmestilo celé ľudské telo.

„Priznal sa k vražde, ale zaboha nechce povedať, kde ukryl telo obete,“ povedal policajt a s odporom sa pozrel na zhrbeného muža, sediaceho za stolom. „Tvrdí, že ho strčil do chladničky, ale nič tam nie je.“

„Hlavná vec, že sa priznal k vražde, nie?“ povedal druhý policajt.

„Hej, priznal sa, veď nič iné mu nezostalo. Na šatách má krv obete a na tom kladive sú jeho otlčky. Máme aj motív. Mal prenajatý obchod so starožitnosťami, dobre sa mu viedlo, zbohatol, a teraz – obeť mu prišla oznámiť, že ho musí vypratať – vraj kvôli výstavbe nákupného centra. Len to telo keby sme našli...“

JOZEF KARIKA

Dedičstvo zeme

Autor o sebe:

Vyštudoval som filozofiu a históriu. Písaniu sa venujem už dlhšie, hlavne však v oblasti literatúry faktu. Vyšli mi knihy Slovenská mágia, Zóny tieňa, Mágia peňazí a KPMPZ. Povedky píšem sporadicky, publikoval som v časopisoch Fantázia a RAK. K mojim obľúbeným autorom patrí Bret Easton Ellis, Chuck Palahniuk, Mario Puzo a ďalší. Zo slovenských mám rád hlavne Petra Pišťanka, Petra Jaroša, Vladimíra Mináča. Fantasy literatúru v posledných rokoch už veľmi nestíham sledovať, vychádza toho na mňa priveľa. Zostávam však verný klasickým cyklom ako Plochozem, Dragonlance alebo Nekroskop. Pracujem ako historik v Liptovskom múzeu a redaktor v regionálnej televízii. Okrem písania sa vo voľnom čase venujem športovej strelbe, horskej turistike a posilňovaniu.

(Jozef Karika)

My o poviedke:

Čistokrvný horor nie je ten „môj“ žáner. Vždy vravím, že nemám rada horory, ktoré by sa mohli stať. Kde človek ubližuje človeku a násilie zachádza ďaleko za hranice ľudskosti. Také veci ma desia oveľa viac, než hocaké monštrá či duchovia. Hrôzy, ktoré opisuje Dedičstvo zeme, sa nediali a nedejú vo fantastických svetoch, ale v tom našom. O to silnejšou výpoveďou umocňujúcou klasickú hororovú duchárčinu, táto poviedka je. Navyše je výborne napísaná, s mrazivou atmosférou, surovou bezprostrednosťou rozprávania a plynule gradovaným napätím v oboch rovinách príbehu. Na takýto horor sa veru ťažko zabúda...

(Aneta Čižmáriková)

Jej príchod ho prekvapil. To asi chcela. Po práci si bol zacvičiť vo fitnesscentre a keď odtiaľ vychádzal, ozval sa tón prijatej SMS správy: „Je tu nejaká dobrá kaviareň? Mohli by sme posediť. Ak ma chceš vidieť...“

Anna bývala v Bratislave. Mala byť teda dvestopäťdesiat kilometrov ďaleko. Keď si naposledy písali cez ICQ, nespomínala, že plánuje výlet.

Jozef Karika: Dedičstvo zeme

Ivan si najprv pomyslel, že správa nebola určená jemu. Odpísal jej, aby si dávala pozor, komu odosiela svoje milostné návrhy. Vyšiel zo suterénu hotela Kultúra, kde sa fitnesscentrum nachádzalo, a stihol urobiť zopár krokov, keď mobil zapípal znova. Naozaj tu bola! Vraj si práve rozmieňa nejaké peniaze v banke na Mostovej. Neďaleko! Rýchlo si v mysli prebehol dnešný program. Žiadne rande, žiadne dôležité stretnutia, vlastne voľno. Potešil sa.

V podstate ju mal rád. Rozumeli si. Poznali sa už tri roky, občas sa stretli; zakaždým to bolo pekné. Skôr milencské, než partnerské, ale pekné. Vyhovovalo mu to. Nič iné neprichádzalo do úvahy. Mala len devätnásť, on skoro tridsať. Pripravovala sa na vysokú školu, on zaberá v dvoch zamestnaniach. Žili v odlišných vesmíroch. A samozrejme diaľka. Dvestopäťdesiat kilometrov, to nie je len tak. Hlavne ak sa snažíte udržať v zamestnaní s pohyblivou pracovnou dobou. V Ružomberku, kde býval, sa nedá veľmi vyskakovať.

Nežil si zle, ale voľného času mal málo. Dnes to bola skôr výnimka. Redaktor v miestnych novinách sa musí vedieť obacať. Večer, keď sa životný tep provinčného mesta spomalil, nastupoval ako premietáč v miestnom kine. Pekné privyrobenie, nové filmy zadarmo, ale návrat domov o desiatej, niekedy jedenásť v noci. A ráno o siedmej nástup v redakcii. Cestovanie do Bratislavy po víkendoch si nevedel predstaviť. Jej víkendové návštevy takisto. Býval v rodinnom dome, akákoľvek milencská návšteva vylúčená. Netúžil, aby sa k nej hneď ráno vyjadrovala matka s otcom, mladšia sestra, teta a obaja starí rodičia.

Odpísal jej, nech počká na mieste. Prešiel cez vstupnú sálu hotela, vyšiel na ulicu a zamieril k Mostovej.

Stála pred bankou. Jej postava ho uchvacovala. Nebola typ nejakej modelky, to nie. Ale intenzita jej prirodzenosti omračovala. Sršala z nej esencia dievčenskosti, vitálnej mladosti

a sexuality. Nie dravej, skôr hravej, podpichujúcej, provokujúcej bez najmenšieho náznaku vulgárnosti. Dlhé hnedé vlasy jej povievajú v chladnom vánku. Zima už skončila, jar ešte neprišla. Všetko bolo vlhké, chladné, akoby trochu rozmazané. Stála tam v trojštvrťovom kabáte; viditeľne sa triasla. Keď si ho všimla, usmiala sa, priskočila k nemu a objala ho. Celkom spontánne. Siahala mu po bradu; jej útle, vzrušujúce telo si s chuťou pritisol k sebe.

„Ahoj škriatok,“ povedal.

„Ahoj. Nehneváš sa?“ Pri otázke zaborila tvár do jeho podpažšia. Pogrataloval si, že sa po cvičení osprchoval.

„Prečo by som sa mal?“

„Že som ťa tak prekvapila.“

Zľahka ju pobožkal na čelo. „To je v poriadku, škriatok. Dnes akurát nemám žiadne rande.“

„Ty!“ Capla ho dlaňou po pleci. Nie príliš silno.

Sedeli v reštaurácii hotela Kultúra, pili kávu a pozorovali ulicu za skleným priečelím. Prvú polhodinu obaja rozprávali; teraz ticho precífovali vzájomnú prítomnosť. Nevideli sa štyri mesiace.

Ivan v mysli triedil všetko, čo mu povedala, a uvádzal to do súladu so svojím programom. Anna chce zostať na tri dni. Ubytovala sa v penzióne *Dremi* na kraji mesta, už si tam zaplatila dve noci. Je to dvojposteľová izba, takže ak by chcel... Samozrejme, že by chcel! Odkedy sa s Annou nevideli, nebol so žiadnou. V slabinách sa mu ozýval príboj. Žiadostivo sledoval jej odokryté ramenná, líniu malých pevných prs pod tričkom, plné čerešňové pery. Vyššie sa s takým pohľadom neodvážil. Aj tak si všimla o čo ide. Usmiala sa s víťazoslávnosťou mladého dievčaťa.

Kráčali večerným mestom. Už sa zotmelo. Koniec februára tu býval neprijemný. Zo zasnežených končiarov hôr obopí-

najúcich mesto zostupoval chlad. Nebol to ale suchý chlad zimy, ako skôr vlhký, vtieravý chlad jesene. Voňal však celkom inak. Na jeseň príroda vylučuje vôňu prežitého leta; je to vôňa slnka uloženého v zemi, lesoch, vo všetkom. Toto bol zápach prežitej zimy; rozkladu, únavy, ochabnutosti. Padal jemný dážď, čosi vo vzduchu dráždilo hrdlá, obaja kašľali. Po káve a jedle v reštaurácii zašli k Ivanovmu domu. Zobral si tam oblečenie, pyžamo, zubnú kefku a mydlo. Potom zamierili do penziónu. Mohlo byť sedem hodín. V tomto období už úplná tma.

Inokedy by to bola príjemná prechádzka mestom, no teraz toho mali obaja dosť. Kto hovorí, že jeseň je pochmúrna časť roka, nikdy nebýval v horách. Zopár ročných cyklov prežitých v takomto prostredí a vedel by, že jeseň, so všetkými svojimi dažďami a padajúcim listím, je len príjemnou predohrou v porovnaní s koncom zimy. Od polovice februára do polovice marca to býva najhoršie. V prírode ani v ľuďoch už nie je žiadna sila. Zima ju vytiahla. Konáre stromov sú holé, sneh sa už vyparil. Odkrylo sa veľa špiny. Žiadne vrstvy napadaného listia na chodníkoch, nič; a toto nič naháňa hrôzu. Na konci zimy je priveľa prázdna. Spolu s chladom a vlhkosťou toto prázdno vysáva vôľu. Všetko sa zdá byť ochabnuté, mdlé. Z okolitých hôr občas stúpajú chuchvalce ťažkej hmly, ale väčšinou sú celkom nemé; len tupo doliehajú svojou prítomnosťou.

Ak po zotmení stretnete niekoho na ulici, čo sa nestáva často, pripadá vám rovnako tupý. Len neostrá postava človeka, pohybujúca sa mechanicky za svojou prázdnotou. Mesto v tomto čase akoby stratilo ľudský rozmer. Zmení sa na prázdny kamenný labyrint s mŕkvymi, uzavretými bytosťami zalezenými v jeho útrobach.

Prešli cez centrum, potom po moste cez Váh a starou vilovou štvrťou zamierili do kopca.

„Prečo si si vybrala penzión na kraji mesta?“